

A sakkstratégia fejlődése

A pozíciós stratégiák megfogalmazása az első világbajnok Wilhelm (később William) Steinitz nevéhez fűződik. Gondolataival az első nagy lépést tette meg a modern sakk gondolkodás útján. Tudatosan tanulmányozta a támadás feltételeit, amelyet a pozíció előny halmozásának módszerében (jobb fejlődés, nagyobb mozgási szabadság, kedvezőbb gyalogszerkezet) fogalmazott meg. Úgy vélte, a pozíció kis előnyeinek halmaza, összességében teremti meg azt az erősebb állást, amelyben már döntő csapást lehet mérni az ellenfélre. Steinitz játékereje, leginkább a zárt állások kezelésében mutatkozott meg, általa váltak ismertté azok a fogalmak mint; mezőgyengesség, centrumfölény és a futópár ereje a nyílt centrum mellett.

William Steinitz (Prága, 1836 -1900.) osztrák-amerikai sakkozó, az első hivatalos sakkvilágbajnok. A pozíciós játék megteremtőjének, Paul Morphyval együtt a modern sakkjáték megalapozójának tartják.

Steinitz pozíciós alapelvei

1. Tartós pozícióelőnyök

- anyagi előny
- gyenge királyállás (az ellenfélnél)
- szabadgyalog
- gyenge gyalog (az ellenfél állásában)
- gyenge mezők – komplex mezőgyengesség
- gyalogszigetek
- erős gyalogcentrum
- futópár a nyíltállásban
- nyíltvonal ellenőrzése
- átló fölötti uralom
- sorok ellenőrzése

2. Átmeneti előnyök

- rosszul álló figura
- együttműködési problémák, védetlen figurák
- fejlődési előny
- tiszték aktivitása a centrumban (dominancia)
- térelőny

Egy végzetes tempóvesztés

"Lehet, hogy egy vén oroszlán vagyok, de ha valaki a számba teszi a kezét, azért még harapok."

 Steinitz, Wilhelm
 Von Bardeleben, Curt

C54

Erre a játszmára a Hastingsi versenyen került sor 1895-ben. Wilhelm Steinitz a mérkőzés idején már túl volt a legfontosabb és végeredményben vereséggel zárult világbajnoki mérkőzésén a sakkozás történetének második világbajnoka Emmanuel Lasker ellen. Gróf Curt Von Bardeleben német sakkmeister elleni játszmája mégis kiemelkedő alkotása az idős mesternek, amely jól jellemzi játékerejét és elmélete gyakorlati értékét. Végző soron egyetlen tempó elvesztése okozza sötét vesztét, világos látványos játékvezetése mellett. A fenti idézetet az „öreg oroszlán” a történetíró szerint a játszmát követő gratulációkra válaszul mondta a lelkes rajongók egyikének, és akárcsak a játszma, ez is legendává vált. Az „évszázad versenyén” Hastingsban ez a játszma az első szépségdíjat nyerte el.

**1.e4 e5 2.Hf3 Hc6 3.Fc4 Fc5 4.c3 Hf6
5.d4 exd4 6.cxd4 Fb4+ 7.Hc3**

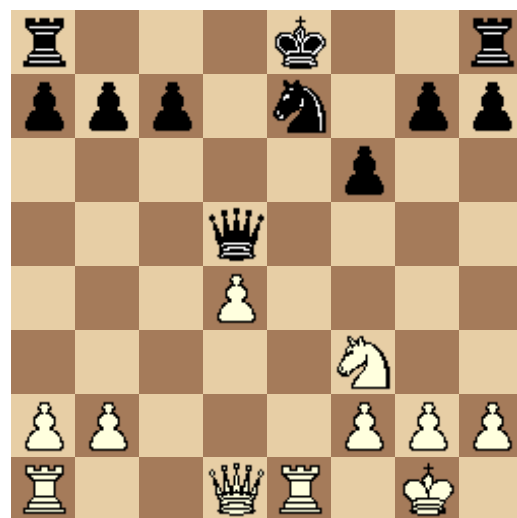
Steinitz az általa kedvelt Olasz-megnyításban éles változatot választott. Tudni kell, hogy 1899-ben, tehát csak jóval a játszmát követően jelent meg a szellemes Möller támadás.

7...d5

Ez első ránézésre jó lépésnek tűnik, de hamarosan kiderül sötétnek komoly gondjai lesznek a királya biztonságba helyezésével. A másodhúzóknak ebben a változatban el kell fogadnia a felkínált gyalogot, 7 ... Hxe4 8.o-o Fxc3 útján és most következhet az előzőekben említett szellemes közbeszúrás 9.d5! (Möller támadás). A változat fejlődése azóta persze azt mutatja, hogy ebben az esetben sötét szintén megtudja oldani a megnyitás feladatait.

**8.exd5 Hxd5 9.o-o Fe6 10.Fg5 Fe7
11.Fxd5 Fxd5 12.Hxd5 Vxd5 13.Fxe7
Nxe7 14.Be1!** Kellemetlen kötés!

14... f6

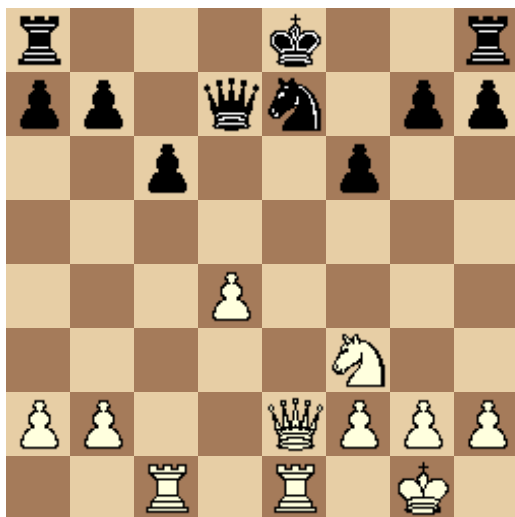
Sötét bizakodással néz az események elé, „kézenfekvő” terve, hogy... Kf7 után ... Bfe8 és ... Kg8-al megoldja királya helyzetét. Mindez

persze meglehetősen időigényes elgondolás. Utóbbi lépése ennek a láncszemnek részeként akadályozza a He5 előretörést.

15.Ve2 Vd7 16.Bac1?!

A hatékonyabb folytatás 16.Rad1! lett volna egy szép változat illusztrálja a centralizáció erejét 16...Kf7 17.Vc4+ Hd5 18.He5+! és most fxe5 19.dxe5 és fekete nem tudja védeni a két fenyegetést, Bxd5-öt és gyilkos szuronyrohamot e6 sakkot.

16...c6 ?

A vesztes lépés! Az a bizonyos szerencse faktor most közbelép. Bardeleben nem gyanította Steinitz zseniális elgondolását, máskéülben valószínűleg folytatja tervét 16 ... Kf7! útján, amire nem látszik a támadás folytatásának lehetősége.

17.d5!!

Ez egy gyönyörű lépés, amely három fontos célt valósít meg. Először is megnyitja a fontos c-vonalat a világos bástya számára. Másodsor, a d4 mezőt felszabadítva helyet csinál a világos huszárnak a centrumban. Ez a mező lesz a „felszálló állomás” a sötét táborába való betöréshez a világos huszárnak. Végül, elveszi a d5 blokádmézőt a sötét huszártól.

17...cxd5 18.Hd4 Kf7 19.He6

A fehér huszár hihetetlenül erős pozíciót foglal el a sötét állásában. Bardeleben kellemetlen védekezésre kényszerül, először is meg kell a hetedik sort a Bc7 ellen.

19...Bhc8 20.Vg4!

A vezér nem csak a g7 gyalogot támadja, de a h3-c8 átlón is nyomást fejt ki, közvetve támadja a d7-en álló védetlen vezért.

20...g6

Von Bardeleben talál egy nagyon ravasz védelmet, ám Steinitz könnyedén átlát a szitán és az „egyszerű” kombináció világít rá a hadállás kérélhetetlen igazságára; sötét királya gyenge.

21.Hg5+ Ke8

Kellemetlen kényszer, különben veszik a vezér.

22.Bxe7+

Hihetetlen de igaz! Világos összes tisztje ütésben áll, mégis bármely tiszt ütése azonnali vereséget jelent sötétnek. Fontos története a játszmának, hogy Bardeleben ezen a tornán a megelőző partik alapján bombaformában játszott (legyőzve a világbajnok Laskert), kilenc játszmából 7,5 ponttal állt. Képzeltük hogyan sokkolta őt, hogy a nagy öreg úgy leckézteti mint egy kávéházi pancsert az előnyadós játszmában.

22... Kf8

Miért nem üthető a bástya? Ha most 22...Vxe7 23.Rxc8+ tisztet nyer. Ha pedig 22...Kxe7 akkor világos 23.Be1 +! Kd8 után 24.Ne6 és világos gyilkos felfedett sakkba hajszoja a királyt, ahol vezérnyeréssel zárul a kényszerítő változat.

23.Bf7+ Kg8 24.Bg7+

A bástya sem védheti ki elfog - 24 ... + Qxg7 25.Rxc8 nyer könnyen és 24 ... Kxg7 25.Qxd7 az ellenőrzés.

24...Kh8!

Elkerüli a 24... Kf8 25.Hxh7+! Kxg7 26.Vxd7 nyerést.

25.Bxh7!

A h-vonal megnyitása eldönti a játékot, pontot tesz a kényszerlépések végére. A történetíró szerint, ebben az állásban Bardeleben ránézett ellenfelére majd szó nélkül felállt és távozott. Ezt követően futárral küldött értesítést, hogy a partit feladta. Steinitz pedig az elragadtatott nézőközönségnek szívesen bemutatta, mi várt sötétre: 25.Bxh7 +! Kg8 26.Bg7+ Kh8 27.Vh4+ Kxg7 28.Vh7+ Kf8 29.Vh8+ Ke7 30.Vg7+ Ke8 31.Vg8+ Ke7 32.Vf7+ Kd8 33.Vf8+ Ve8 34.Hf7+ Kd7 35.Vd6 matt!

1-0